Visie Loosduinse Vaart

Ruimtelijke visie voor wonen, nieuwbouw en inrichting

Zienswijze van de bewoners van Loosduinen op de ontwikkeling van de bebouwing langs en de inrichting van de Oude Haagweg, het Loosduinse gedeelte van de voormalige Loosduinse Vaart

Uitgave: Commissie Loosduinen

Visie Loosduinse Vaart

Waarom een visie?

De Loosduinse Vaart (Loosduinseweg/Oude Haagweg) loopt van het Westeinde tot de O.L.V. Hemelvaartkerk in Loosduinen. De bebouwing langs het Loosduinse deel van de voormalige Loosduinse Vaart, nu Oude Haagweg, is thans anders dan het Haagse deel en bestaat van oudsher uit lintbebouwing en woonbuurten, variërend in bouwstijl en bouwtijd, afgewisseld door een enkel landgoed en verouderde industriële gebouwen. De bebouwing is op enkele accenten na niet hoger dan vier bouwlagen.

Het kenmerk van deze bebouwing is variatie en beperkte hoogte, net als de resterende bebouwing in de kom van Loosduinen. Ondanks dat Loosduinen onderdeel van de gemeente Den Haag is geworden heeft zij de kenmerken van een dorp behouden. De gemeente Den Haag ziet echter de Oude Haagweg/Loosduinseweg in haar geheel als één lange stedelijke lijn en redeneert bij ontwikkelingen langs deze lijn dus ook zo.

Dit heeft als gevolg dat gebouwen zoals nabij het Westeinde Ziekenhuis (het stadse deel) gekopieerd worden naar locaties in Loosduinen. De bebouwing langs de Oude Haagweg in Loosduinen gaat er dan echter veel te stedelijk uitzien en niet als (Loosduinse) buurten met sociale cohesie. Nieuwe ontwikkelingen zouden dan ook niet moeten worden geënt op voortzetting van de stedelijke lijn, maar moeten uitgaan van een Loosduinse, dorpse benadering met zijn eigen schaal en structuur.

Om deze inzichten vorm te geven heeft de Commissie Loosduinen in 2008 een projectgroep ingesteld die tot taak had voor mogelijke toekomstige bouwlocaties langs de Oude Haagweg na te gaan welke kwaliteiten zouden kunnen worden gerealiseerd zonder dat de klein-stedelijkheid geweld zou worden aangedaan.

Na een studie van enkele maanden door vertegenwoordigers van de aangrenzende bewonersorganisaties en het Loosduins museum, ondersteund door de architecten Hans Fransen uit Rotterdam en Han-Willem Visscher uit Den Haag is op 11 mei 2010 de Visie Loosduinse Vaart gepresenteerd aan de bewoners en -na verwerking van de opmerkingen- in februari 2011 aangeboden aan de heer Norder, wethouder stadsontwikkeling en volkshuisvesting van de gemeente Den Haag.

Wij zijn nu enige jaren verder. Inzichten zijn gegroeid en ervaringen zijn opgedaan. Een goede reden voor de Commissie Loosduinen de visie tegen het licht te houden en de uitgangspunten te toetsen aan de nieuwe inzichten en ervaringen. Geconcludeerd is dat tegemoet gekomen kan worden aan de vraag naar verdichting zonder het dorpse/klein-stedelijke aspect uit het oog te verliezen. De visie op zich bleek hiervoor niet aangepast te hoeven worden. Het is wel wenselijk gebleken om voor de toepassing door de gemeente de visie te uit te werken in een beeldkwaliteitsplan en een masterplan.

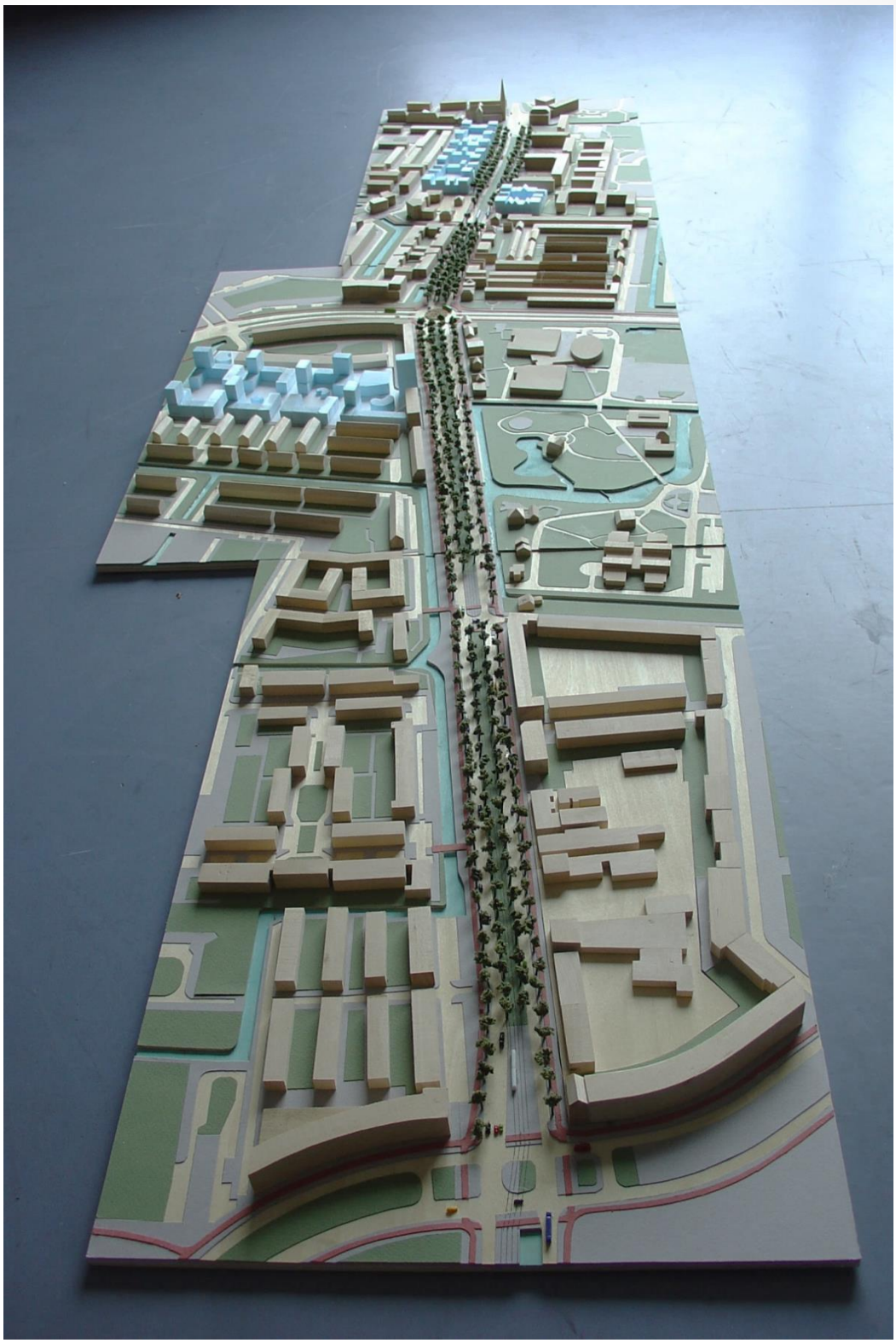

Ontwerp & maquette: Fransen & Visscher 2014

Maquette van de bestaande bebouwing langs de Oude Haagweg, gezien vanaf de Thorbeckelaan in de richting van Loosduinen. De blauwe gedeelten zijn voorbeeld-invullingen van locaties die op enig moment in ontwikkeling zouden kunnen worden genomen.

Samenvatting visie

Het doel van deze visie is te bereiken dat alle nieuwe ontwikkelingen op, aan en langs de Loosduinse Vaart leiden tot een samenhangend stedenbouwkundig ensemble met een hoge op Loosduinen afgestemde kwaliteit. De Loosduinse Vaart wordt zo een herkenbare route in de stad met een eigen specifieke kwaliteit. De vaart is in 1974 gedempt en de route is nu een stedelijke as die het Haagse centrum verbindt met het stadsdeel Loosduinen, met een trambaan in plaats van een vaart.

Het stadsdeel Loosduinen was ooit een dorp. Dit oude dorp is door allerlei grote stedelijke vernieuwingen alleen op onderdelen nog herkenbaar. Met de sloop van de oude dorpskern verdwijnt het dorpse leven ook voor een groot deel. De nieuwe bebouwing, zoals het winkelcentrum Loosduinen, is grootschalig en rationeel georganiseerd, waardoor onder meer het directe contact tussen de woning en de straat verdwijnt. Bij veel Loosduiners bestaat echter nog steeds het besef van het wonen in een dorp binnen de Haagse stadsgrenzen.

Deze ruimtelijke visie wil het dorpse karakter en de daarbij behorende woonkwaliteit van het oude Loosduinen op een eigentijdse wijze weer herkenbaar en zichtbaar maken en zo de leefbaarheid verbeteren. Tegelijkertijd wordt optimaal gebruik gemaakt van de stedelijke voorzieningen zoals het openbaar vervoer. De herkenbare, kleinschalige en fijnmazige stedenbouw met een menging van functies direct aan de straat, zijn kwaliteiten die verbonden zijn aan de term ‘klein-stedelijk wonen’. Klein-stedelijkheid staat voor een moderne visie op de stedenbouw, waarin kleinschaligheid, functiemenging en ‘hart voor de buurt’ een centrale rol spelen.

De inhoud van de visie (er is een eigen Loosduinse kwaliteit mogelijk en nodig) is nog steeds goed en hoeft slechts aangepast te worden aan de actualiteit.

De visie is daarom aangevuld met ideeën voor verdichting op de potentiële ontwikkelingslocaties, een pleidooi voor een integrale aanpak van de voorstellen in de visie voor de openbare ruimte (het groenbeheer, de openbare verlichting, het openbaar vervoer en het verkeer) en het voorstel voor een uitwerking van de visie in een beeldkwaliteitsplan en masterplan om de toepassing te verankeren in het gemeentelijke beleid.

De Commissie Loosduinen biedt met deze ruimtelijke visie een leidraad voor ontwikkelende partijen voor de komende 10 tot 20 jaar. De visie kan verder geconcretiseerd worden in een beeldkwaliteits-plan voor de hele Loosduinse Vaart en voor de potentiële ontwikkelingslocaties. In zo’n plan kan meer gedetailleerd en uitvoeringsgericht nagegaan worden hoe de verdere ontwikkeling kan worden aangepakt om de gewenste kwaliteit en inpassing in de omgeving te bereiken. Voor de voorstellen voor de openbare ruimte die in de visie zijn gepresenteerd is een meer integrale aanpak in de vorm van een masterplan de aangewezen weg.

Bijzonder aan de visie is dat deze door bewoners en bewonersorganisaties ontwikkeld is. Bewoners reageren zo niet meer achteraf op ontwikkelde projecten maar maken van tevoren duidelijk waaraan volgens hen nieuwe ontwikkelingen zouden moeten voldoen. Deze betrokkenheid moet bij het voorbereiden van het beeldkwaliteitsplan en het masterplan worden doorgetrokken.

Hoe te participeren?

De Visie Loosduinse Vaart is weliswaar een initiatief van de Commissie Loosduinen, maar dient voor een succesvolle toepassing ook (uit)gedragen te worden door het College van B & W, de gemeenteraad en verantwoordelijke raadscommissies, de desbetreffende diensten van de gemeente, ontwikkelende partijen, bedrijfsleven en bewoners. De visie wordt daarom in wijd verband verspreid en gepubliceerd op de website van de Commissie Loosduinen, opdat alle betrokkenen en geïnteresseerden kennis kunnen nemen van de inhoud en zich een mening kunnen vormen of het gewenste en geschetste toekomstbeeld voldoet aan hun verwachtingen.

Concretisering zal volgens de Commissie Loosduinen moeten gebeuren in een samenwerking van bewoners, bewonersorganisaties, de Commissie Loosduinen en de verantwoordelijke diensten en afdelingen van de gemeente (in het bijzonder DSO). Voor een dergelijke uitwerking is steun van de politiek en het gemeentebestuur (budget voor externe ondersteuning van de bewoners door experts, communicatie, DSO inzet) noodzakelijk.

Aan betrokken partijen wordt daarom gevraagd de Visie Loosduinse Vaart en de update te ondersteunen en de concretisering daarvan in samenwerking met bewoners van Loosduinen, de relevante diensten van de gemeente en benodigde externe deskundigen te bevorderen en in het collegeprogramma te laten opnemen. Op deze wijze kan bij de verdere ontwikkeling van de Loosduinse Vaart een hoge kwaliteit met betrokkenheid van de bewoners worden bereikt.

De Commissie Loosduinen zal de visie met de update de komende tijd als haar leidraad blijven hanteren bij het beoordelen van ontwikkelingsplannen en van voorstellen voor de openbare ruimte. Voorts zoekt ze naar mogelijkheden om bij verschillende onderhouds- en investerings-programma's in het gebied de noodzakelijke integrale aanpak te bereiken.

Projectgroep Loosduinse Vaart
van de Commissie Loosduinen

maart 2014

Adresgegevens Commissie Loosduinen

Secretariaat: Kleine Keizer 3
2553 CV Den Haag
Telefoon: (070) 3537945
ma t/m do van 8.00 - 16.30 uur

E-mail: commissieloosduinen@denhaag.nl
Website: www.commissieloosduinen.nl

Stedenbouwkundige ambities

De kwaliteit die in de Visie Loosduinse Vaart wordt bepleit is in de hierna genoemde kernpunten samen te vatten.

1. Het versterken van het kleinstedelijke, dorpse karakter door herkenning en belevingswaarde, zoals voordeuren aan de straat, winkels en voorzieningen op de hoeken van bouwblokken.

2. Voldoen aan de verdichtingswensen met inpassing in de ruimtelijke structuur en aanpassing aan de schaal van de omgeving:
   - aansluiting bij bestaande bouw en ruimtelijke structuur.

3. Ontwerpen met een vriendelijke monumentaliteit, gebouwtypes en uitstraling voor een duidelijke identiteit en variatie:
   - variatie in vormgeving, bouwhoogten en volume;
   - behoud van zichtlijnen;
   - parkeeroplossingen vooral aan de straat zoeken.

4. Sociale cohesie - buurten en hoven in plaats van homogene gesloten complexen en harde schijven aan de straat:
   - ontwerpen uitgaande van alleen bestemmingsverkeer;
   - integreren van wonen en zorg.

5. Een integrale aanpak van de openbare ruimte en van de lange lijnen en hoofdmomenten door een heldere inrichting met oog voor veiligheid en overzicht:
   - verkeersveilige oplossingen;
   - kindvriendelijke inrichting.

6. Ruimte voor zelfbouwlocaties/particulier opdrachtgeverschap.